

Avsnitt 13, säsong 4

OROSANMÄLAN

Klara: Hej och välkomna till podden viktiga minuter podden för dig som lever med tonårsbarn. Det är Kristinehamns kommun och Förebyggarenhet som står bakom den här podden och den heter ju viktiga minuter därför att viktiga minuter är det som bygger relationer mellan barn och vuxna.

Jag som pratar heter klara Tuveesson och jobbar här på förebyggarenheten och det gör också Jessica Flood

Jessica: Hello

Klara: Idag tänkte vi prata om en liten annan del av kommunen. Vi på förebyggarenheten ligger ju under socialtjänsten och det gör även din enhet Emma Knutsson.

Emma: Ja precis

Klara: Du jobbar på barn och ungdomsgruppen.

Emma: Ja det stämmer, Barn och ungdomsgruppen på socialförvaltningen i Kristinehamn jobbar jag som förste socialsekreterare.

Klara: Välkommen hit

Emma: Tack så mycket

Klara: Vi tänkte prata idag om socialtjänsten därför att vi vet att det är många som tycker att bara begreppet och ordet är liksom lite läskigt och skrämmande men vet inte vad det står för eller det är negativt kanske. Jag tror att de flesta inte tänker på att det är väldigt många verksamheter som ligger under socialförvaltningen. Men jag tror att det de flesta pratar om när de pratar om det så pratar dom om ofta din enhet barn och ungdomsgruppen.

Emma: Ja precis. Ja och att det finns en oro och kanske lite fördomar om socialtjänsten om vad vi gör och vad vi inte gör ibland kanske.

Klara: Jag tänkte, kan inte du berätta lite om vad ni gör på barn och ungdomsgruppen?

Emma: Ja precis, Jag jobbar då som förste socialsekreterare tillsammans med en kollega som heter Elin och vi har då tillsammans arton stycken handläggare. Vi är då uppdelade i en mottagningsgrupp och en utredargrupp och en som följer upp insatser som vi beviljar. Vårt främsta jobb handlar ju så klart om att vi vill hjälpa familjer, och vi kan säga att merparten av utredningar som vi då genomför slutar i antingen ingen insats alls för man vill inte som förälder just nu ha stöd, och våra stödinsatser är frivilliga eller så slutar de i att vi ger olika typer av stödinsatser. Vi har en mängd olika stödinsatser som man kan välja på.

Man anpassar det efter barnet och familjens behov. Så när det kommer in en anmälan till oss eller ansökan så öppnar vi en utredning och den utredningen håller på som längst i fyra månader och då kommer man fram till under den här tiden vad barnet och familjen skulle kunna behöva.

Jessica: Den här anmälan det är den här "orosanmälan" som går från mun till mun?

Emma: Ja men precis, man kan säga orosanmälan, anmälan, om man vill ringa in och man har tankar om att ett barn kanske inte har det så bra hemma eller i sin närhet på nåt sätt. Då kan man höra av sig till oss. Det kan man göra på väldigt många olika sätt det finns inget sätt som är rätt eller fel. Man kan gå upp till receptionen, man kan ringa till oss, man kan faxa, man kan skriva brev och numera har vi digital orosanmälan så alla kommuninvånare som bor i Kristinehamn kan logga in med sitt mobila Bank Id och göra en orosanmälan. Då tänker man mobila Bank Id då måste jag vara offentlig alltså då kan jag inte vara anonym, men det kan man vara.

Jessica: jaha okej

Emma: De som är anmälningsskyldiga kommer kunna välja det i den här digitala orosanmälningarna. De som måste legitimera sig är de som jobbar inom skolförvaltningen, förskola bvc, hälso och sjukvård.

Jessica: Den hittar man på Kristinehamns kommuns hemsida?

Emma: Ja precis man kan bara söka längst upp i sökfältet orosanmälan eller barn som far illa. Vi har gjort väldigt många ord som kopplas samman till man är orolig för ett barn exempel så kommer det komma upp då.

Jessica: Men vi säger att Klara gör en orosanmälan, på mig här nu vad händer då?

Emma: Ja vi säger då att Klara gör en orosanmälan hon är orolig att du exempel dricker lite för mycket på helgerna och du har barn. Man märker på dom att de är lite oroliga eller att du märker på Jessica här att hon är lite sludrig när hon pratar och hon kanske skulle behöva hjälp helt enkelt för sitt alkoholmissbruk. Då kan du på olika sätt höra av dig till oss, då kontaktar vi Jessica och pratar då med Jessica om att nu har Klara en oro för dig och hon upplever så här att du dricker lite för mycket.

Jessica: Då säger jag direkt att det gör jag inte.

Emma: Nej precis det kan vara nåt man inte tycker själv eller vill inse. Men vi brukar ställa lite olika frågor har lite olika metoder och sen skulle vi också vilja prata med barnet ifråga för man anmäler ju den vuxne men indirekt är det barnet man är orolig för.

Klara: Man gör en orosanmälan för att man har en oro för ett barn?

Emma: Ja men precis i alla fall till vår enhet så är det noll till arton år och är man orolig för ett barn som är över arton år/ eller då är man inget barn längre men-

Klara: Men en tonåring kan de ju vara.

Emma: Ja, eller ung vuxen som vi brukar säga. Om man är arton år och uppåt blir det till vuxenheten som man gör en orosanmälan.

Men då träffar vi ju föräldrarna och barnet och försöker då att stämma av lite hur ser det ut. Finns det någon fog i denna anmälan? Behöver man någon hjälp från vår sida? Finns det nätverk man kan vända sig till om man har ett riskbruk? Man behöver ju inte ha ett beroende utan ett riskbruk exempel då finns det olika stödinsatser som vi kan erbjuda. Både från oss barn och unga men också från vuxenheten. Ibland så vill man ju inte ta emot de, man kanske inte är redo eller man känner att man inte alls är orolig själv för det och då måste vi göra en bedömning tänker vi att det finns någonting här som vi måste titta närmare på att det ligger någonting i anmälan i att man faktiskt är lite orolig för det här barnet. Då har ju vi beslutande rätt i att inleda en utredning och den får som längst pågå i fyra månader.

Klara: Vad kan hända efter en sån då?

Emma: Ja men då träffar vi ju under den här utredningen så träffar vi ju barnen, om det finns syskon för om det finns syskon i familjen och man kanske bara har anmält på ett barn. Det kan ju vara så att man inte vet att det finns syskon så kan det vara så att vi behöver titta på även syskonens situation det är inte alltid per automatik man behöver inleda på alla syskon. Men handlar det om, vad ska man säga, handlar det om att föräldrarnas förmåga på något sätt brister eller att man är orolig för att den här föräldern behöver lite mer stöttning och så då brukar det inbegripa alla syskon eller alla barnen så då blir det ju att vi tittar närmare i sånt fall. Men det som kan hända då är att vi tar kontakt med de som är vårdnadshavare, man träffar barnen, vi brukar konsultera skolan/ förskola. För att höra hur märker dom att barnen är när de vistas där och har de någon oro, särskild oro för föräldrarna vid hämtning och lämning? Inläring och utveckling, ja vi tittar på ganska mycket bitar i den konsultationen och sen kanske vi behöver inhämta annan information från en mormor kanske, de har kanske väldigt mycket kontakt och nära kontakt med sina barnbarn och är det okej då så vill vi jätte gärna träffa mormor för att hon också kan trygga upp och säkra upp att ja men ibland mår inte min dotter eller min son så bra utifrån psykisk ohälsa som är vanligt förekommande. Då kan den här mormorn eller farfar eller vem det nu är trygga upp och säga att vi finns där när mamma eller pappa mår dåligt och då avslutar vi ju med att vi känner oss trygga med att det finns nätverk som ser det här barnet eller syskonen och barnen. Eller så kan det vara så att vi behöver bevilja typer av insatser och insatser är ju så gott som alltid frivilliga om det inte är så att vi har en jättehög oro för ett barn där vi tvingas att agera och det är ju väldigt sällan skulle jag säga att det händer.

Klara: Vad skulle det vara för att ni ska reagera?

- Emma: Ja då kommer man in i lagstiftningen som handlar om LVU-grunder, lagen om vård av unga, och där finns det vissa kriterier och det handlar om ifall det är så att det finns föräldrar som exempel missbrukar droger eller alkohol till den grad att de inte klarar av att upprätthålla en vardag, rutiner. Det kanske ser jätteilla ut i bostaden som föranleder det. Det kan vara andra typer av missförhållanden i föräldraförmågan som ibland finns det föräldrar som har funktionsnedsättningar som gör att man inte kan tillgodose barnens vardag och grundläggande omsorg, bara att det här med att ta upp dom på morgonen och ge dom mat och komma iväg till skolan och så. För vissa familjer är det jättesvårt att man inte ens får till de här grundläggande rutinerna och då läggs det på en oro hur ska vi kunna hjälpa den här familjen? Finns det insatser massiva insatser som vi kan hjälpa den här familjen under en period, vi testar alltid det före men märker man att det inte går eller att missbruket eskalerar, man får inte ihop det i vardagen eller att det också förekommer våld. Det är ju också en vanligt förekommande att man lever i en våldsutsatt relation där barnen ser på eller blir utsatta själva till den grad att de far så illa så måste vi gå in och skydda de här barnen.
- Jessica: Om jag fattar dig rätt nu så går man inte bara in och tar barn? Utan man har en ganska bred eller väldigt bred utredning först? Ni som Barn och ungdom kan bara inte gå in och ta heller utan det ska vidare sen eller?
- Emma: Ja men precis, vi kan inte bara gå in och ta barn. Det är en sån vanlig föreställning som man har när man inte känner till socialtjänsten eller att man hör från olika händelser. Att nu plötsligt finns det inget barn hemma längre och så. Men det gör vi inte, utan vi går in med så mycket insatser vi bara kan om det skulle gynna familjen att kunna få insatser så att de kan bo kvar hemma. För vår lagstiftning säger att så långt som det är möjligt så ska barn alltid vara kvar hos sina föräldrar och det är vår utgångspunkt och det vill vi också. Vi vet att det blir de bästa. Men ibland så går inte det, och då kommer vi in på de här LVU grunderna och är det då så att vi har kommit fram till en bedömning där vi anser att det här barnet behöver en tid få vara någon annan stans, medan föräldrarna reder upp sin situation med missbruk eller våld eller vad de kan vara. Så måste vi ansöka om detta till förvaltningsrätten. Så vi kan inte ta det beslutet själva om det inte är så att föräldrarna själva går med på det utan då är det så att vi har en socialnämnd och ett utskott, som vi då går upp till dom och berättar att nu har vi den här situationen med den här familjen och vi kommer inte längre i dom insatserna som vi ger och vi ser att barnet far riktigt illa och att vi behöver gå vidare till förvaltningsrätten och ansöka om LVU. Då fattar utskottet socialnämnden om vi ska gå vidare och ansöka vidare till förvaltningsrätten eller inte. Så sen är det förvaltningsrätten som bestämmer om barnet ska vara lvu:ad eller inte. Det är inget som vi på socialtjänsten fattar.
- Jessica: Det är en ganska lång process ändå men det kan gå fort givetvis också ibland förstår jag ju. Men oftast är den ganska lång.

Emma: Ja men precis det är den ju och ibland är det ju så att man kommer fram till vilket vi tycker är det bästa att föräldrar och vi kan samarbeta, att föräldrarna har kommit till en insikt att vi har det verkligen inte bra. I det stadiet som är nu där vi lider av psykisk ohälsa, missbruk, våld vad de nu kan vara som gör att man inser själv att jag inte kan ta förmå att ta hand om mitt barn så mycket som jag skulle vilja. För alla föräldrar vi möter älskar sina barn, det vill jag verkligen säga. Det finns en sådan kärlek till att vilja dom det bästa. Det bästa som kan hända om vi hamnar i en sådan situation där man märker att just nu behöver jag jobba lite på mitt beroende eller mina svårigheter och så kan man ju frivilligt gå med på att det här barnet får vara hos någon annan en stund och då tittar man på nätverket först och främst. Finns det en mormor eller syster eller släkting som dom beskriver att barnet ofta har en nära relation med. Då är det givetvis vi tittar på först och det kan vara en lösning så en period och då behöver man inte gå hela den här vägen till utskottet och ansöka i förvaltningsrätten då blir det en frivillig placering iså fall av det här barnet och så jobbar vi tillsammans och har jätte mycket täta kontakter.

Klara: Ja för jag tänker just det att det låter så hårt det här med att bli anmäld. Jag har ju hört lite spritt så att vissa har ju sagt att det är bara att komma och titta på mitt liv, jag har inget att dölja och vissa tycker att det känns jättesvårt och jättejobbigt. Jag har hört exempel på att föräldrar som är så här – nej jag har aldrig vin hemma alkohol hemma för tänk om någon skulle komma och titta och tro att jag är alkoholist och ta mina barn. Eller att jag våttorkar alltid varannan dag, för tänk om någon skulle komma hem och se mitt hem.

Jessica: Det blir ju jättejobbigt att leva så under de omständigheterna.

Emma: Ja det måste det vara. Det kan ju vara så att man har med sig själv från barndomen att man själv har upplevt en sådan situation när man var liten. Att någon kom hem och så är det de man har med sig i sitt föräldraskap. Till dom som är oroliga för det så kan jag bara säga det utifrån det att jag jobbat i tio år jag vet oftast vad insatserna mynnar ut i så man behöver verkligen inte vara orolig. Man behöver inte vara orolig för att man har vinflaskor hemma eller att man inte har det städat och i perioder orkar man inte städa man orkar inte ha det tiptop. Man är inte en sådan person som gillar ordning och reda och det är inte en grund överhuvudtaget att vi skulle gå in och ta något barn, absolut inte utan det här är ytterlighet när det handlar om en misär situation hemma och det är väldigt sällan.

Klara: Jag har också hört så här att man inte vill att barnet ska gå i konstiga kläder eller trasiga kläder till förskola ifall förskolepersonalen skulle reagera på det. Men det behöver man inte vara orolig för?

- Emma: Barn sliter sina kläder ganska mycket på förskolan och skola. Man kommer med rena jeans till skolstarten och efter en vecka så är de skitiga och lite trasiga, så är det, det är inget konstigt med det. Förskolelärare och lärare träffar ju barn har gjort under många många år, de ser ju också skillnad på när det här är återkommande att det kanske är så att det är väldigt för små skor alltid eller att de alltid är trasiga alltid smutsiga och att det ska leda till en oro det betyder inte att man per automatik behöver ha en oro. Man får ju titta på barnet det kan ju vara ett väldigt aktivt barn, som älskar att leka och vara väldigt aktiv .
- Klara: Du sa att det är vissa som har anmälningsskyldighet. Bland annat skolpersonal och förskolepersonal så klart.
- Emma: Precis alla som jobbar med barn har anmälningsskyldighet. Det står i lagen att då ska man anmäla och man kan inte vara anonym. Det är inte så att man behöver veta per automatik att så här är de, jag har fått bekräftat min oro att det är våld hemma hos den här. Utan man kan ha en oro, det räcker för det är vi som utreder sen på socialtjänsten om det ligger någonting bakom den här oron. Så då har man anmälningsskyldighet och ibland kan det kännas väldigt tungt och att man står som ansvarig på anmälan samtidigt får man hela tiden gå tillbaka till varför gör jag det här och för vem gör jag det. Vi måste alltid tänka på att skydda de barn som bor i Sverige som vi har ett ansvar för. Nu har ju barnkonventionen blivit lag från första januari -2020. Det ska ju också stärka barnskyddet, så det är jätte viktigt att höra av sig till oss. Man kan ringa och rådgöra med oss först man behöver inte göra en anmälan direkt. Man kanske känner sig lite osäker, när ska jag anmäla, när ska jag inte anmäla. Det kan ju vara både privat personer och skola som hör av sig.
- Klara: Man kan ringa och då behöver man inte säga sitt namn utan man säger – Hej jag vill bara fråga om jag hade sett det här skulle det vara nåt jag borde anmäla?
- Emma: Ja precis då ringer man och då kan man rådgöra anonymt. Då kan man säga så här.- Hej jag heter Kalle Andersson och är lärare här på djurgårdsskolan och jag har en elev som jag bara behöver rådgöra om hur jag ska tänka. Eleven kommer oftast hungrig på morgonen och den tyr sig undan lite mer nu för tiden. Då rådgör man lite hur ska jag tänka, ska jag luska lite mer innan jag gör en anmälan vad behöver jag tänka på och så har vi en dialog om det helt enkelt. Så det tycker vi är bra att man ringer och rådgör så att man inte väljer att avvakta. Det kan ju vara så att vi känner till det här barnet sen innan och vi vet att nu är det dags igen det kan ju vara så att barnet inte mår så bra hemma och det har hänt någonting.
- Jessica: Det kan ju vara så att Kalle pratar med den här eleven hur mår du, hur är det? Jag känner en oro och jag kommer att göra en orosanmälan och det innebär det här. Jag kan också som Kalle ringa upp föräldrarna och ta ett möte med dom om jag känner mig så trygg jag kan ju också ha med en kollega på mötet

och tala om för föräldrarna att man kommer att göra en orosanmälan för det är ju trots allt jag som står på anmälan. Jag personligen tycker att det känns gött att ha det raka puckar.

Emma: Det tycker jag med, jag tycker man ska vara tydlig, om det inte handlar om våld. Så ska man alltid säga till familjen att man har anmälnings skyldighet man jobbar inom skolförvaltningen eller tandvård eller hälsosjukvård att nu har jag blivit orolig här, det har varit en tid här nu när er son har varit utåtagerande och blev ledsen för ingenting. Den pratar om att den ser att mamma mår dåligt hemma och så, nu behöver jag göra en anmälan. Det är för att jag vill hjälpa er, jag vill bara hjälpa ert barn.

Klara: Jag förstår ju att det här känns ju nästan alltid jobbigt också om man är den familjen som är berörd. Att någon utifrån som tycker något om ens föräldraskap. Men man kan ju också ha med sig att de här personerna måste göra de och de ska göra det. Vi vill ju heller inte ha ett samhälle där vuxna inte agerar på att de blir oroliga. Sen kan jag ju känna så här om det är mig eller mitt barn som den professionella är orolig för att nu har jag ett barn som har väldigt mycket blåmärken, då får jag förklara det men också vad bra att någon ser det ifall det hade varit någonting annat.

Emma: Man vill ju det om man tänker att det hade varit ens egna barn eller barn i ens närhet som man tycker väldigt mycket om, man vill ju dom väl man vill att dom ska må gott och att de ska få alla förutsättningar i livet. Därför är det väldigt viktigt att vi ser varandras barn både om man är anmälningskyldig men även om man inte är det som privatperson och granne exempelvis. Så att vi står upp för barnen och berättar för föräldrarna att nu tänker jag göra en anmälan och det är för jag vill att ni ska få hjälp.

Jessica: Jag tycker det låter bra.

Emma: Ja det tycker jag med och det är väldigt roligt och givande jobb som vi gör och jag skulle säga att vi oftast har en bra dialog med många utav de här föräldrarna och barnen som vi träffar. Det är ju också så här med lite fördomar, många tänker att vi är fienden och väldigt svåra att ha att göra med och vi förstår inte och så, men jag tycker att vi har en väldigt bra dialog och oftast så delar föräldrarna den oro som kommer in ibland. Det är jättemycket kring min dotter och jag har funderat på om vi behöver vända oss till Barn och ungdomspsykiatri för att hon själv skadar sig eller hon är bland fel umgänge och jag är jätteorolig, jag förstår att läraren har gjort en anmälan för jag är själv orolig men vet inte själv hur jag ska göra och hon slänger igen dörren och vill inte prata med mig om nåt oftast blir det dom dialogerna vi sluter upp i.

Jessica: Men som du sa tidigare Emma, alla gör så gott de kan och alla älskar sina barn och vill deras bästa.

Emma: Ja men verkligen, det är så fina människor vi möter. Vi möter vanliga människor, det är från alla samhällsklasser. Alla har problem emellanåt i sitt föräldraskap eller med sina barn det finns kriser kommer, skilsmässor, det kan vara dödsfall. Ibland uppstår en kris som man inte kan förutse vilket innebär som förälder att man inte mår helt hundra och det är helt okej. Är det så att ett barn mår dåligt av det och att någon anmäler, ja då är det helt förståeligt och då finns det hjälp att få. Vi kan sätta in krissamtal och vi kan höra av oss till landstinget för anhörigstöd i olika situationer för vad nu än som har hänt. Vi kan remittera till barn och ungdomspsykiatri eller centrum för traumatisk stress om man varit med om ett inbrott alltså det kan vara så mycket olika saker som kan ske som man inte rår för.

Klara: Man måste inte vänta på att någon gör en orosanmälan man kan ansöka själv om hjälp också.

Emma: Ja jätteviktigt att du tog upp det. Man kan ju ringa själv som förälder eller barn också. Det finns barn som ringer till oss som undrar hur vi jobbar och berättar att jag har en mamma som jag tror kanske skulle behöva lite hjälp och så. Men också föräldrar givetvis kan ringa och ansöka. Man kan kolla om det finns en avlastnings familj en period, som kan fungera som en extra mamma och pappa eller extra bonus mormor/morfar eller hur man nu vill se det eller extra närstående under en period.

Klara: Det är ju ett jättestort ämne, ni gör ju så mycket, det finns mycket olika saker att säga. Vi har försökt pratat om idag är vad gör ni på barn och ungdomsgruppen.

Ni tar emot ärenden och utreder och ser vilken hjälp behöver de här och vilken hjälp vill de ha och hur matchar vi det, det är den stora delen. Och du pratade om att de insatser som finns hos er är till största del frivilliga och efter behov och sen finns det såklart barn som måste skyddas och som behöver flyttas på som behöver någonting annat än vad som finns där och då tas dom besluten av förvaltningsrätten, det en lagstiftning som går in och tittar på vad är det som måste göras. Och de här insatserna dom kan man bli erbjuden efter att det kommit in en orosanmälan eller att man själv har gjort en ansökan.

En orosanmälan kan man både som privat person och professionell, man kan gå till receptionen man kan ringa och man kan göra det digitalt, det finns många olika sätt. Man kan vara anonym om man är privatperson sen så finns det dom som har anmälningsskyldighet och det är personer som jobbar med barn och unga kan man säga. Så det är skola, vård, fritidsgård den typen av verksamheter. Då måste dom göra en anmälan om man misstänker att ett barn far illa eller om man har en känsla om att ett barn far illa. Men är man lite osäker och funderar på om är det här någonting som borde anmälas då kan man ringa och rådfråga och bolla och se är det här rimligt.

Emma: Då ringer man till receptionen där vill man bli kopplad till barn och ungas mottagningsenhet. Då ringer man 0550-88400 då kommer man till de här fyra väldigt kompetenta och erfarna personerna och så har man en dialog och säger dom att det här låter som ni borde göra en orosanmälan så att vi kan träffa mamman och pappan och förklara vad som finns för stödinsatser så hoppas vi att det är det de väljer att göra också.

Klara: Ja men vad bra, tack för att du kom hit och berättade lite om det här.

Emma: Tack för att jag fick komma

Jessica: Jätteintressant

Klara: Jag hoppas att man kan känna sig lite lugnare ifall man hade en väldigt negativ bild eller att man kan känna sig lite stöttad i att ringa och rådfråga om man känner att man är lite orolig för grannen. Man kanske har fått med sig lite ny kunskap.

Jessica: Absolut

Emma: Var något oklart eller har flera frågor kan man vända sig till förebyggarenheten och det är något vi behöver klargöra och så. Det är mycket att tänka på mycket att hålla reda på.

Klara: Vi lägger ut lite länkar också när vi sänder det här avsnittet så ni kan gå in och titta på vår Facebook på bra länkar som man kan gå in och titta på. Om man känner att man vill veta mera.

Emma: Det låter jättebra.

Klara: Tack till er som har lyssnat ha de bra, Hej då

Jessica: Hej då